

More je dozivalo

Kap. Branimir Drušković, Račišće

Možda bismo zaboravili?
Al' valovi buče!
Buče bez prestanka...

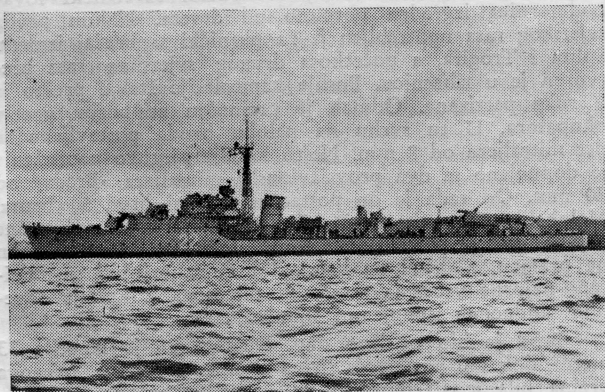
Kiša je uporno, tvrdoglavo padala, šumeći i žuboreći niz strme litice uvale, ispirući krv, što je tekla stijenama iz povrijeđenih, golih zglobova. Jugo je raslo, nosilo guste, nakostriješene oblake, more je prštilo po hridinama, okružujući ih velom bijele pjene, koja se svjetlucala na oklopu tamne, duboke noći... Lade su poigravale i udarale o obalu, o ruke, o noge ribara, koji su ih nastojali zaštititi. Jer te stare, razlupane, zubom vremena izjedene ribarice, obojene posljednji put još za »dobrih dana«, punile su se večeras kolonama žena, djece i staraca.

Bio je to jedan od posljednjih »konvoja«, koji je trebao ugrabiti stotine nevinih života i prenijeti ih na Vis, a odatle u El Shatt... Ugrabiti ih pred najezdom bjesnila podivljalih umova fašizma, koji za humanost i čovječnost nisu znali.

Krcali su se, šutljivo i brzo, spuštajući se na »pajol«, nastojeći da što prije dohvate, bilo kako izgubljeni san i odmor. Deseci kilometara kozjeg puta po otočnom kršu, u strahu, hladnoći, gladi i osjećaju zvijeri za petama, shrvali su ih.

A kad se i posljednja starica spustila, kad su djeca prestala dozivati i držati se majčinih ostataka odjeće, ribarice su zaplovile noseći u svojim utrobama čitav jedan život, nadu, vjeru i — mržnju... Zaškripala su vesla, napregle se mišice. I uzalud je jugo urlalo pod pramcem; u zaštitnom pokrivaču noći — konvoj je odmicao. Ubrzo su nestali obrisi otoka, skriveni snopovima guste kiše, gdje domovi napušteni ostali su, i pune bačve vina, na kojima će oni sutra iskušavati svoje krvničke bajonete.

»Jače, jače Marice, dugo je još,« dovikivala je Anka s pramca. Ona, mlada i poletna, borba i hrabrost, nada i bol smrti oca i brata. Zamahivala je veslom kao vješt ribar koji drugo ne umije raditi... Kosa duga i raspletena,

Razarač »Pula«

kosa lijepa, kovrčava lepršala se na vjetru... To je bila ribarica u kojoj su žene veslale.

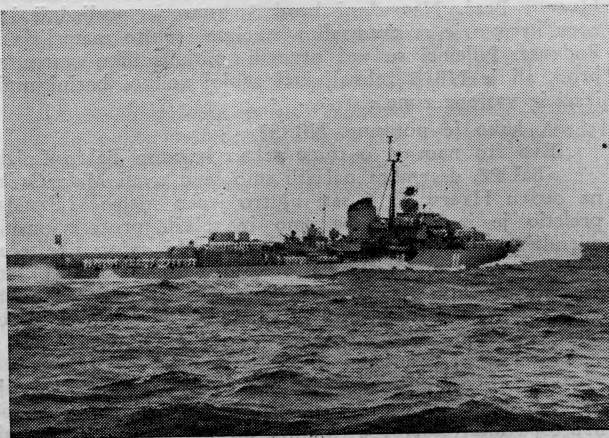
Jutro je zaiskrilo kroz kišnu i prohladnu atmosferu. Djeca se priljubila uz majčine grudi i tražila gutljaje mlijeka iz omršavljenih i opuštenih dojki. Usta osjećaju sol, a tijela promrzlost.

Još tri milje, još dvije... Snaga, za koju se nije znalo, izlazi iz tijela, upire se o vesla. O valovi, zašto se i vi ispriječili, zar i vama dugujemo znoj i krv svoju, koje više nemamo!?

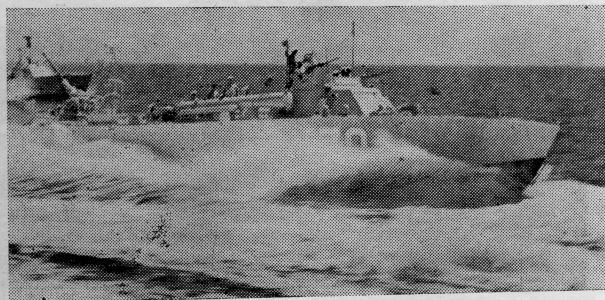
Šum dobro poznatog avionskog motora prenuo ih je. Stajahu nemoćni i napušteni. očiju uprtih u njegova krila, lica otvrdnutih i posivjelih, ruku izranjenih i klonulih... Rafali bijahu dugi i nemilosrdni. Rafali ubojita, vrela željeza po ljudskim tijelima...

Dvije od pet ribarica nisu stigle. Valovi su ih prekrili, noseći u modrinu nevina tijela, puna željeza.

Sijećam se, te večeri more je dugo, dugo dozivalo... Danas nad hridinama jednog rta, na jednom otoku, stoji visok spomenik. A na podnožju njegova velika bronzana figura ribarice prepune ženama, djecom i starcima, u borbi s morem i neprijateljima... Bijeli spomenik, sagrađen rukama preživjelih, svjedok je pokoljenjima, na fašistička zlodjela nad našim narodom.

Razarač »Split«

Torpedni čamci na jednoj vožnji